

jetkovým prospechom, ktorý pachateľ chce bezprávnym spôsobom vynútiť. Nakoľko však konanie pachateľovo smeruje okrem toho, aby pachateľ násilím alebo hrozbou nútil orgán vrchnosti k nejakému opatreniu, tiež k dosiahnutiu majetkového prospechu jeho alebo iného, vybočuje už z rámca skutkovej podstaty násillia proti orgánu vrchnosti, lebo pristupuje tu ďalšia náležitosť k nej nepatriaca, takže jeho konanie zakladá i skutkovú podstatu vydieračstva. Keďže v súdenom prípade vyhrážal obžalovaný, chcjúc si bezprávne vynútiť priznanie podpory, poškodenému vraždou, je tu daný kvalifikovaný prípad vydieračstva podľa § 353, čís. 1 tr. z., ktorý, i keď išlo len o pokus, je prísnejšie trestný než zločin podľa § 4, odst. 2 a §, 6, odst. 2 zák. čl. XL:1914, resp. prečin podľa § 4, odst. 2 cit. zák. čl. Ponevác zistené činy obžalovaného vykazujú náležitosti nielen prečinu podľa § 4, odst. 2, resp. zločinu podľa § 6, odst. 2 zák. čl. XL:1914, ale aj zločinu podľa §§ 350, 353, čís. 1 tr. zák., bolo v smysle § 95 tr. zák. treba užiť onoho ustanovenia, ktoré stanoví najťažší druh trestu. Preto sa mýlil vrchný súd, keď v činoch obžalovaného spoznal len skutkovú podstatu prečinu a zločinu násillia proti orgánu vrchnosti, a zavinił tak zmatok podľa § 385, čís. 1 b) tr. p.

Čís. 5931.

Skutková podstata prečinu podle § 38 zákona čís. 107/1933 Sb. z. a n.

Úmyslně jedná podle této stati zákona, kdo je si vědom, že maří svou činností uspokojení majitele obilního zástavního listu z obilí v něm označeného; nevyžaduje se pachatelův úmysl věřitele poškoditi nebo připraviti ho vůbec o možnost dojiti uspokojení.

(Rozh. ze dne 17. června 1937, Zm I 1318/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro přečin podle § 38 zák. čís. 107/1933 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, by o ní znovu jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Stížnosti, uplatňující důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř., nutno přisvědčiti.

Podle zjištění nalézacího soudu zavázal se obžalovaný vystavením obilního zástavního listu ze dne 5. prosince 1933, že zaplatí Hospodářskému družstvu v N. zápůjčku 9.600 Kč ke dni 5. března 1934, a zřídil tímto zástavním listem jmenovanému věřiteli zástavní právo ke 120 q pšenice. Obžalovaný nesplatil peníze v den splatnosti obilního zástavního listu, — takže zástavní list byl protestován a pohledávka družstva byla žalována, — a obilí, k němuž zřídil zástavu, v době soudního vymáhání pohledávky již neměl.

Rozsudek zproštuje obžalovaného pro nedostatek úmyslu zmařiti uspokojení věřitele, kterýžto závěr odůvodňuje zjištěním, že obžalovaný použil zastaveného obilí k náhradnímu osetí svých polností za osení, které zmrzlo v tehdejší zimě, a že v roce 1934, t. j. v roce sklizně obilí z nasetého dříve zastaveného zrna a v pozdějším roce byla v kraji obžalovaného veliká neúroda, takže nemohl svůj závazek splniti z očekávaného výtěžku žní.

Rozsudek správně uvádí, že přečin, o který jde, je deliktem dolosním, že vyžaduje na straně pachatele úmysl zmařiti uspokojení věřitele, správně majitele zástavního listu obilního. Než okolnosti, na základě nichž rozsudek vyloučil úmysl, o který jde, nemohou při správném výkladu ustanovení § 38 zák. č. 107/1933 Sb. z. a n. a § 1 tr. zák. opodstatniti zmíněný závěr rozsudkový, jemuž proto vytýká stížnost právem vadnost.

Podstata trestné činnosti uvedené v § 38 cit. zák. spočívá v tom, že pachatel nakládá bezprávně zastaveným obilím, takže odnímá majiteli obilního zástavního listu prostředek k jeho uspokojení. Prohlašuje-li zákon za trestnou činnost odstranění, poškození, zničení a neoprávněné zcizení z a s t a v e n é h o o b i l í, poskytuje majiteli obilního zástavního listu zákonem chráněný nárok, aby došel uspokojení právě ze zastaveného předmětu, tudíž z onoho určitého obilí, na něž si výstavce listu opatřil zápůjčku a ke kterému zřídil zástavní právo (§ 1 zák. č. 107/1933 Sb. z. a n.), jež je označeno v obilním listu zástavním co do množství, druhu, jakosti podle bursovních usancí nebo hektolitrové váhy (§ 2, písm. c) cit. zák.) spolu s označením, kde je umístěno (§ 2, písm. f). Zákon (§ 4, odst. 4) zakazuje výstavci obilního listu toto obilí zciziti nebo zbaviti se jeho držby, dokud není pohledávka uspokojena. Zmařením uspokojení má tudíž zákon zřejmě na mysli nemožnost uspokojení z obilí uvedeného v listu a staví tudíž pod trestní sankci zmaření konkrétního uspokojení z určitého majetku, tedy nikoliv uspokojení vůbec. Tuto náležitost nevyžaduje podle ustálené judikatury zrušovacího soudu ani ustanovení § 1 zákona o maření exekuce z 25. května 1883, čís. 78 ř. z., jež má za předmět rovněž zmaření uspokojení věřitele stejně jako ustanovení § 38 zák. čís. 107/1933 Sb. z. a n., které je vůči prvému zákonem zvláštním, ježto je obmezeno na ochranu uspokojení nároků jen určitých věřitelů (majitelů obilních zástavních listů) a z určitého právě majetku dlužníkovy (obilí, zastaveného obilním zástavním listem), a při němž se dále nevyžaduje, aby činnost byla vykonána za exekuce vedené neb aspoň hrozící; jeť předmět uspokojení věřitelova určen již předem tím, že je dán do zástavy dlužníkem vystavením zástavního obilního listu, a právo na (výhradné, pokud se týče přednostní) uspokojení trestní sankcí § 38 zák. čís. 107/1933 Sb. z. a n. chráněné zaručuje zákon majiteli zástavního listu již smluvním zřízením zástavy, nikoli teprve nabytím soudcovského práva zástavního.

Jestliže pak skutková podstata souzeného přečinu nepředpokládá po objektivní stránce zmenšení jmění výstavce zástavního listu obilního nebo dokonce takovou změnu v jeho majetku, kterou by bylo uspokojení

nároku majitele zástavního listu vůbec znemožněno a způsobena mu tak škoda ztrátou možnosti dosíci uspokojení, není ani po subjektivní stránce třeba úmyslu k tomuto výsledku směřujícího. Stačí naopak úmysl zmařiti uspokojení ze zastaveného obilí samého, tedy tou cestou, kterou dlužník — výstavce zástavního listu obilního — nabídl majiteli tohoto listu, zřídív mu právě k zajištění uspokojení jeho nároku tuto zástavu.

Úmyslně pak jedná ve smyslu § 38 cit. zák. a § 1 tr. zák., kdo je si vědom, že svou činností maří uspokojení majitele zástavního listu obilního. Nezáleží na pohnutce nebo snad na konečném účelu tento výsledek přesahujícím.

Tento výklad zákona neměl zřejmě prvý soud na zřeteli, vyloučiv na základě oněch okolností úmysl předpokládaný ustanovením § 38 zák. č. 107/1933 Sb. z. a n. I zasetí obilí, byť i na vlastních pozemcích, je »odstraněním« ve smyslu cit. zák. ustanovení, neboť zasetím se spojuje obilí s pozemkem a stává se součástí nemovité věci (§ 295 obč. zák.), takže se jím pozbývá vlastnictví i držby k němu jakožto k samostatné věci a zaniká tak předmět zástavy a předmět uspokojení, z něhož měl majitel zástavního listu obilního zákonem chráněný nárok. Tím, že obžalovaný zastavené obilí odstranil, použiv ho k setbě, bylo podle toho, co bylo uvedeno, nepochybně zmařeno uspokojení majitele zástavního listu obilního.

Okolnost rozsudkem uváděná, že obžalovaný použil zastaveného obilí k osetí polí, ježto mu zmrzlo přes zimu zaseté již obilí, může přicházeti v úvahu jen jako pohnutka, ze které se obžalovaný rozhodl zmařiti uspokojení majitele zástavního listu obilního a která je pro posouzení činu nerozhodná. Obžalovaného nemůže zbaviti viny ani další okolnost jím tvrzená, že by byl jinak musel nechat pole ladem, a že tudíž odstranil zabavené obilí, aby pole byla využita. Z odůvodnění rozsudku není patrné, vychází-li také z této obhajoby, již reprodukuje. Obhajobou právě uvedenou tvrzený střet zájmu obžalovaného na dosažení výnosu ze statku obděláním polí a zájmu majitele zástavního listu obilního na uspokojení z výtěžku prodeje zabaveného obilí a jemu odpovídající povinnost obžalovaného mohl by přivoditi beztrestnost obžalovaného jen za podmínek § 2, písm. g) tr. zák. Stav nouze (nedolatelného donucení), jaký má na mysli právě citované zákonné ustanovení, nebyl však nejen rozsudkem zjištěn, nýbrž ani tvrzen obžalovaným samým, jež nebyl s to, aby udal nějaké bezprostřední hrozící nebezpečí, a není dán již proto, že použití právě onoho obilí, které bylo zastaveno, a tím spáchání trestného činu, o který jde, nebylo, jak plyne z povahy věci, aniž tato okolnost potřebovala dalšího důkazu, jedinou možností a východiskem, aby si obžalovaný opatřil (zachoval) výnos z polí, na kterých mu zmrzlo v zimě obilí, znovu obděláním jich na jaře jiným způsobem, ať už osetím obilím téhož druhu jinde opatřeným neb osetím či osázením jinými plodinami. Nejde-li pak o stav nouze, může přicházeti okolnost, že obžalovaný odstranil obilí proto, aby jeho pole nezůstala nevyužita, čímž by utrpěl hospodářskou ztrátu — v úvahu jen jako konečný účel, jež snad sledoval obžalovaný, a který nevyllu-

čuje úmysl zmařiti uspokojení majitele zástavního listu obilního a přivoditi tak výsledek s hlediska § 38 zák. č. 107/1933 Sb. z. a n. závažný jakožto prostředek k dosažení právě uvedeného konečného cíle.

Poněvadž zákon poskytuje majiteli zástavního listu obilního nárok, aby byl uspokojen právě ze zastaveného obilí a včas, t. j. nejdéle v době, kdy po splatnosti zástavního listu zakročí o nucený prodej zabaveného obilí podle předpisů exekučního řádu (§ 9 zák.), nikoli v době závislé na libovůli dlužníkově, nemůže obžalovaného zbaviti viny, když už odstraněním obilí zmařil uspokojení majitele zástavního listu, jeho předpoklad, že zaplatí pohledávku, na niž vystavil obilní zástavní list, ze sklizně docílené zasetím zastaveného obilí, tedy jednak z majetku jiného, než který byl předmětem zástavy, a v době pozdější, než v jaké mohl oprávněný docílit uspokojení, kdyby nebylo závadné dispoice obžalovaného. Tímto odůvodněním i dalším, že totiž obžalovanému nebylo možno splniti závazek z obilního zástavního listu, ježto nastala v roce 1934 a 1935 v jeho kraji značná neúroda, vylučuje rozsudek vlastně úmysl obžalovaného připraviti majitele zástavního listu o jeho nárok, nebo způsobiti mu škodu, kterýžto zlý úmysl skutková podstata souzeného přečinu nevyžaduje.

Je tudíž zjevno, že rozsudek, zprošťující obžalovaného na základě skutečností, které nemohou opodstatniti při správném výkladu zákona beztrestnost zjištěného skutku, spočívá na nesprávném právním posouzení subjektivní skutkové podstaty přečinu podle § 38 zák. č. 107/1933 Sb. z. a n. a trpí tak uplatněným zmatkem podle č. 9 a) § 281 tr. ř.

Bylo již nahoře dovozeno, že jsou dány v jednání obžalovaného objektivní pojmové znaky souzeného trestného činu. I když se přihlédne ke tvrzení obžalovaného, že ve skutečnosti zastaveno bylo jen 80—90 q pšenice místo 120 q, uvedených v obilním zástavním listě, a i kdyby pohledávka prvního majitele obilního zástavního listu Hospodářského družstva v N. činila, jak tvrdil obžalovaný, jen 8.000 Kč, přesahuje škoda vzhledem k tomu, že obžalovaný odstranil všechno zastavené obilí, jehož hodnotu sám oceňuje na 8.000—10.000 Kč, částku 2.000 Kč, postačující ke kvalifikaci činu jako přečinu.

Okolnosti rozsudkem zjištěné a obžalovaným samým doznané naplňují i subjektivní stránku trestného činu, o který jde. Obžalovaný nepopírá, že věděl v době činu, že na obilí, jež odstranil, vystavil zástavní list obilní a tak je zastavil majiteli tohoto listu. Uváděje jen, že byl v mylném předpokladu, že je trestno pouze zcizení zastaveného obilí, nikoli jeho použití k provozu hospodářství, připustil řečené vědomí. Předpoklad jeho, že je dovoleno obilí spotřebovati k hospodářským účelům vlastním, je omylem právním, který je výsledkem neznalosti trestního ustanovení zákona č. 107/1933 Sb. z. a n., kterýžto zákon staví vedle neoprávněného zcizení pod trestní sankci i odstranění zastaveného obilí. Omyl o ustanovení trestního zákona nemůže obžalovaného vzhledem k předpisu §§ 3, 233 tr. zák. omluviti. Obžalovaný musel si býti už z povahy věci a vzhledem ke svému vzdělání a postavení vědom,

že zasetím obilí je odstraňuje, odnímá z dosahu majitele zástavního listu obilního a znemožňuje mu tak, aby se uspokojil ze zástavy obžalovaným smluvně poskytnuté k zajištění a event. uspokojení majitele obilního zástavního listu. Rozhodl-li se přes toto vědomí odstraniti obilí — nechť z jakékoliv pohnutky — jednal v úmyslu zmařiti uspokojení majitele zástavního listu obilního. Toto zmaření a tento úmysl není vyloučen tím, že měl ještě jiný majetek a že byla pohledávka Hospodářského družstva zavtělena — a to, jak vyplývá z výpovědi K., exekučně — na knihovním majetku obžalovaného. I kdyby se zajištění stalo v pořadí skýtajícím jistotu, jak tvrdí obžalovaný, byla by tím vyloučena jen možnost trvalé škody a poškozovacího úmyslu, který nepatří k náležitostem skutkové podstaty souzeného přečinu. — — — —

Čís. 5932.

Kandidátní listiny, jež nebyly tištěny podle § 25, odst. 2 zákona čís. 75/1919 Sb. z. a n. písmem téhož druhu, jsou »nesprávné« podle § 68, I, čís. 2 tohoto zákona.

Neznalostí předpisu § 25 cit. zákona se pachatel nemůže omlouvatí (§§ 3, 233 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 18. června 1937, Zm I 329/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečné stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalovaní A. a B. podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěni obžaloby pro přečin podle § 68 zákona ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a uznal oba obžalované vinnými podle obžaloby.

Z d ů v o d ů:

Ve zjištěném skutku obou obžalovaných, že totiž A. jako starosta obce a B. jako ředitel městského úřadu dali koncem listopadu 1936 v M. k obecním volbám vypsáním na den 6. prosince vytisknouti kandidátní listinu české volební skupiny latinkou, kandidátní listiny německých stran švabachem, byť i jinak veškeré kandidátní listiny byly tištěny ve stejné úpravě, a že dali pak tyto kandidátní listiny rozdělití, shledává nalézací soud náležitosti objektivní stránky skutkové podstaty přečinu podle § 68 zák. ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 Sb. z. a n., správně usoudiv, že latinka a švabach (fraktura) nejsou písmem téhož druhu ve smyslu § 25, odst. 2 cit. zák. Rozsudek osvobozuje však oba obžalované od obžaloby z přečinu podle § 68, odst. I., č. 2 zák. čís. 75/1919 Sb. z. a n. pro nedostatek skutkové podstaty přečinu po stránce subjektivní. Dovojuje z účelu předpisů o shodné úpravě kandidátních listin a z rozhodnutí nejvyššího správního soudu, vydaných v r. 1930 s hlediska uplatňovaných námitek proti volbám, pokud závady na kandidátkách při volbách mohly míti vliv na výsledek voleb a zda případnými vadami byla svoboda, čistota a tajnost volby vážně porušena, že o zákonném pojmu »písmem téhož druhu« mohou nastati pochybnosti a že obžalovaní mohli již sami o sobě pochybovati o tom,